

Tutu Ùì Nì Tiaa San Pablo nùu Nèhivì xí Dios Ndoó Ñuu Corinto

1 Yùhù nduí Pablo, iin nècuàchì nì nihì chuun ìi nùu Jesucristu, vèchi ducán nì chitnùnì ini Dios quide. Te yohó cutnáhâ stnáì xì ñani-ndà Timoteo, te cásàhú-nsì xì mii-nsiá nècuàchì natácá cahvi xi Dios ñuu Corinto jaàn, te cásàhú stná-nsì xì nsidaa gá nèhivì xì mii-yá ndoó inicutu ladu Acaya yucán. ²Nùu Yua-nda Dios xì nùu Stoho-ndà Jesucristu ni quixí cuáhà gracia sàhà-nsiá, te ni yáha vàha-nsia nicanicuahàn quida-ya.

Nansa nì ndoho Pablo sàhà ñà-nchícùn-nè Jesús

³iAnsivéhé cahnú Dios xi Stoho-ndà Jesucristu, divi Yuamánì-yá! Te Yua ndohó nduú stná-yà, te cuáhà gá cuhí ini-yàndó, te nácuàhandee stná ini-yàndó, vèchi cahvi-ndayá. ⁴Te nácuàha-yàndó valor na hora yáha-nda tnùndoho. Ducán dandu vètùnì nacuàhandee stná ini-ndà compañeru-ndà quivì yáha stná-nè tnùndoho, vèchi sàhà-ñá sàni chindee-yá ndohó, ñàyùcàndüá vètùnì chindee stná-ndà ñanitnaha-nda. ⁵Ñà-ndàà nduá, ndohó cuáhà-ndà na yáha-nda

tnùndoho na ian nì yàha stná Cristu, doco cunaha-nsiá, ndiaha gá nácuàha stná-yàndó valor sàhámà. ⁶Ñàyùcàndüá, nú ndohó nsiùhù, dandu sàhà-ñá nihì stná mii-nsiá ndufuerté anima-nsiá, te càcu-nsia nduájàn. Daaní, divi ducánì stná, nú sàni nacuàhandee ini Dios anima nsiùhù, divini nduú stná mà sàhà-ñá nacuàhandee stná ini-nsì mii-nsiá. Dandu vètùnì nihì stná-nsiá quidandee víi inì-nsia na hora ndohó-nsiá nahi nsiùhù. ⁷Ñàyùcàndüá, ináhá váha-nsi, nú icúmì-nsiá ndoho-nsia nahi nsiùhù, dandu icúmì quee viámà sàhà-nsiá, vèchi ndiaha gá icúmì-yá nacuàhandee stná ini-yà mii-nsiá nacua quidá-yá xì nsiùhù.

⁸Ñánì, cunì-nsì cundaà ini-nsiá nansa nì yàha-nsi ladu Asia, cuáhà tnùndoho nì xini-nsì yucán. Mà cùndéé ini-nsì nì cahan-nsì, cuàhàn-nsì cui dahuun-nsì nì tuxi-nsì, ⁹te sàni sahnde ini-nsì sàhà vida xi-nsì. Doco ducán nì cuu xi-nsì sàhà ñà-nì cùndàà ini-nsì màsà cáhvì-nsì xì mii-nsì; cuisì Dios ni cahvi xi-nda, vèchi mii-yá, mà úhì danátíacú stná-yàndó mate sàni xihì-ndà. ¹⁰Te ñà-ndàà nduá, divi

mii-yá nì dácácu-ya nsiùhù nùu
 peligru cahnu-ma na cuáhàn-nsì
 cui-nsì nì cùí, te (ansivéhé gâ-yà),
 vâchi dècuèndè quivì vichi dacácu
 ì-yá nsiùhù. Te xiníndísâ-nsí
 ñà-dècuèndè stná tnaa idá icúmí-yâ
 quida-ya ducán, ¹¹ nú iin-ni chindéé
 stná mii-nsiá xícàn tàhvì-nsiá nùu
 Dios sàhà-nsí. Daaní, nú ducán
 xícàn tàhvì cuàhà nèhivì sàhà-nsí,
 dandu cuàhà gá stná nèhivì icúmí
 naquimanì xì-yá sàhà-ñá ndiaha
 guá quidá-yá sàhà-ndà.

**Nansa nì cachi Pablo
 ñà-nduú-né nècuàchì seguru,
 có-dàndàhvì-nè nèhivì**

¹² Cunaha-nsiá, cuàhà gá cudíi
 ini-nsì ñà-ínáhâ-nsí viì gá quidá-nsí
 ñuhivì yohó. Có-dàndàhvì-nsì ni-iin
 nèhivì, vâchi cuisì ichì mii-yá
 indéhe-nsí. Te na ní sandoo-nsi
 ñuu-nsià yucán, chicá más nì
 sàhandee ini-nsì quida vii-nsí
 ducán. Cóni dátiaâ uun-nsi nduú-nsí
 nècuàchì nchichí guâ, na quidá
 dava nèhivì ñuhivì. Còó, cuisì
 gracia xi Dios nì chindee xi-nsí.
¹³ Te carta tiaá-nsí nùu-nsiá, (còò
 ni-iin palabra ndóó dèhé nùà),
 vâtùnì cahví-nsiàñà, te mà úhì
 cundaà ini-nsiá ñà-nduá cachâ.
 Vâchi cunaha-nsiá, yùhù cuní ni
 sâà-nsià mànihì váha inì-nsia.
¹⁴ (Ináhî), algu sàcuàhàn-nsiá
 cundaà ini-nsiá vichi, doco cumáni
 vá. (Te nú sàni sàà-nsiá nì cundaà
 vâha ndisa ini-nsiá), dandu quivì
 naxicocuíin Stoho-ndà Jesucristu,
 icúmí-nsiâ cudíi ini-nsiá sàhà-nsí, te
 cudíi stná ini nsiùhù sàhà mii-nsiá.

¹⁵⁻¹⁶ Pues sàhà-ñá ináhâ vâhì
 nsidaájàn, ñàyùcànduá nì nacani

inì sàni ndé ndoó-nsiá nì cùí. Te
 sàhà-ñá cui nihitáhvi váha-nsia,
 ñàyùcànduá ùi xichi nàcòti
 mii-nsiá nì cahín. Primeru yâhì ndé
 ndoó-nsiá na cúhìn ladu Macedonia;
 dandu nayâha tui na ndixi nì cahín.
 Te después, nú sàni chindee-nsiá
 yùhù, dandu naquihin ichì cùhìn
 ladu Judea nì cuí. ¹⁷ Doco (ñà-cóni
 sái), màdì ñà-cóni nácání sahnú inì
 nduá. Còó, vâchi màdiá nansa ni
 nì cui nacání inì; ni có-nàcání inì
 na iin nèhivì còò Dios ini anima-xi.
 Vâchi nú ducán ni cúnduí, dandu
 “jaan” cachì vichi, te después “còó”.
¹⁸ Doco ináhâ Dios (cóni dàamá-nsí
 palabra nì cachi-nsì xì-nsiá daa)
 na ian dajúùn-nsì vichi, te después
 “còó” cachí-nsì. Còó. ¹⁹ Yùhù xì
 Silvano xì Timoteo, palabra sàhà
 Dèhemanì Dios Jesucristu nduá nì
 càhàn-nsì xì-nsiá daa. Te mii-yá,
 mà nunca (dandahví-yà nèhivì),
 te cachi-yà: “Jaan, (iá consuelu”,
 dandu después), còó. Vâchi nú “jaan”
 cachí-yà, dandu divi ñà-ndácuìsì
 nduá. ²⁰ Vâchi nsidaa ñà-nduá
 sàni quida Dios comprometer,
 seguru icúmíâ cuu ndisa quida
 Cristu. Ñà-jaàn nduá disáhâ-xì
 ndácùcahan-nda quivì Jesucristu na
 naquímànì-ndà Dios, te cachí-ndà
 xì-yá amén. ²¹ Te divi Dios nduú
 ana nácùahandee ini xì-ndà
 ñà-cunchicùn vii-ndà Cristu, te sàni
 dàhíi stná-yà sàxinítnùnì-ndà. ²² Te
 ducán iá stná na ian nì ducùn seña
 xi-ya anima-ndà; te nì sàhatahvì
 stná-yàndó Espíritu ìi xí-yá
 ñà-coo Yà-ìi mà ini anima-ndà, te
 cunaha-nsiá, cuisì tnumáni primeru
 nduú yà-jaàn, vâchi chicá más
 icúmí-ndá nihitáhvi-ndà después.

**Ñà-ndüá disáhà-xí cóni
sàa Pablo ñuu Corinto**

²³Cunaha-nsiá, cuiisì sàhà-ñá có-cuní` càhàn ndeí xì-nsiá, ñàyùcàndüá disáhà-xí tàñáha ga sàa tui ñuu-nsiá jaàn. Ináhá Dios ñà-ndáa nduá cachí` xì-nsiá, te nú dandahví, dandu ni cúí chicá vaha. ²⁴Doco màsà cúníhnú ini-nsiá ñà-cuní-nsi dandacú-nsí nùù-nsiá sàhà ñà-ndüá xiníndísá-nsiá. Còó, vachì sàni xinindisá víi-nsiá. Cuiisì cuní-nsi chindee-nsí mii-nsiá ñà-chicá contentu ni cúndóó-nsiá.

2 Ñàyùcàndüá, yùhù ni cachì ini anímè, mà cúhìn visita ndé ndoó-nsiá nú puru tnùnsí ini cundua. ²Vachì nú ni nácùndoo-nsia tnùnsí ini quide, dandu mà sài cudii gá inì, vachì divi mii-nsiá nduú ana cuní` cudii inì sàhà-xí. <sup>3</sup>Ñàyùcàndüá, ni tiai iin carta nùù-nsiá còtò sàl ndé ndoó-nsiá, te cuiisì cuhuun inì sàhà-nsiá mate ñà-cudii inì sàhà-nsiá nduá cuní`. Ducán cachí, vachì tuxí inì ñà-ndüá cudí inì yùhù sàhà-xí, divi nduú ñà-cudí stná ini mii-nsiá sàhà-xí.

⁴Cunaha-nsiá, cuàhà gá ni nacani inì na ní tiai carta mà; cuàhà gá ni dàndòhí míí, ndè ni sacui. Doco màdì sàhà-ñá cuní` dacúhúun inì mii-nsiá nduá ni tiaiàmà; còó, cuiisì sàhà-ñá ni cúndáa ini-nsiá ñà-cuàhà gá cuú inì sàhà-nsiá.

**Xiñuhu cuicahnú ini-ndà sàhà
iin nècuàchì ni quida xi cuàchì
nú sàni cuu-ne arrepentir**

⁵Nú iá iin-nsia ni cuhuun ini dava-nda sàhà-xí, pues màdì yùhù

nduú ana nisa icumi guá tnùnsí ini jaàn. Còó, mii stná-nsiá nisa icumi xi ñà-jaàn, siquiera iyuhá. “Iyuhá”, cachí, sàhà màsà quidá cuàhà güé`-ñà. ⁶Doco vichi, sà-íá; còó gá necesidad càhàn duchi gá ini-nsiá xì nècuàchì ni quida falta mà nacua ni càhàn-nsiá xì-né na ní nataca-nsiá daa. ⁷Vichi xiñuhu cuicahnú inì-nsia sàhà-né, te nacuàhandee ini-nsiànè sàhà màsà cóó-né cuàhà tnùnsí ini, te cundeámà nùù-né. ⁸Ñàyùcàndüá, sacúndáhvi` nùù-nsiá ñà-càhàn vii-nsiá xì-né vichi, te cachi-nsiá xì-né ñà-cúu ndisa inì-nsia sàhà-né. ⁹Cunaha-nsiá, na ní tiai carta mà nùù-nsiá daa, divi sàhà-ñá cundaà inì a cúníní-nsiá, á cóó ni sandua. ¹⁰Ñàyùcàndüá, nú xicáhnú ini mii-nsiá sàhà falta xi iin nèhivì, dandu ducání quidá stná yùhù. Te nú iá ndisa ñà-ndüá xiñuhu cuicahnú inì sàhà-xí, dandu quideà. Vachì sàhà ñà-vaha xi mii-nsiá nduá. Te indéhe Cristu; ináhá-yà (nansa quida-nda). Pues xiñuhu cuicahnú tnahá ini-ndà sàhà-ndà sàhà-ñá ¹¹màsà níhìndèè ñà-malu dacà-síndò, vachì ináhá-ndá, màña cuàhà ndisa-si.

**Sàhà Jesucristu icúmí-ndá
cundee-nda nùù nsidaa tnùndoho,
xi sàhà nsidaa cuàchì**

¹²Na ní quesai ñuu Troas ñà-cachitnùhi palabra ìi xí Cristu, dandu ni cundaà inì iá ndisa nansa quide cuàhà chuun xi Stoho-ndà Señor (ñuu yucán) ni cùí. ¹³Doco cóni cùí coi contentu yucán, vachì còó ñani-ndà Tito ni ndàcùhin. Ñàyùcàndüá, ni ndaquìndèi xi

nècuàchì ñuu mà, te nì quihìn tui ichì vaxì ladu Macedonia yohó. ¹⁴Doco ansivéhé Dios, vèchi nicanicuahàn chindéé Jesucristu ndohó, vètùni cundee-nda nùù nsidanicuú tnùndoho. Te chindéé stná-yàndó na cachítnùhu-nda palabra ìì xí-yá inicutu sàhà-ñá cundaà ini nèhivì nansa iá ichì-yá, dandu na ian inicutu xítìà iin dico tnamì nduá. ¹⁵Vèchi nsiùhù, (na cachítnùhu-nsi palabra) sàhà Cristu, dandu na ian xítìà iin dico ndiaha nduá, te na ian sahán tnamìà nùù Dios, (vèchi cudíì ini-yà sàhà-ñá). Te nèhivì ñuhivì, na ian sahán stná dico palabra mà nùù-né, ni cùndúú-né nècuàchì càcu anima-xi, te ò nècuàchì ndañúhú anima-xi. ¹⁶Nèhivì ndañúhú anima-xi, có-cudíì ini-nè palabra mà, vèchi nahi dico nsiì nduá nùù-né, te yúhì-nè cui-nè quida. Doco nècuàchì icúmí càcu anima-xi, còó, na ian tnamì gá palabra mà nùù-né, vèchi sàhámà vètùni ñhì-né vida ndiaha. Pues sàhà nsidaájàn, cuisì nèhivì vaha ndisa xiñuhu (cachitnùhu xi palabra mà). ¹⁷Ñàyùcàndúá nsiùhù, có-quidá-nsí na quidá cuàhà nèhivì, quidá ndevàha-ne xì palabra ìì mà. Còó; có-dàndàhvì-nsì ni-iin nèhivì. Mii-yá ináhá-yá nansa quidá-nsí, cachí ndàà-nsì xì-né nacua nì cachi-yà xì nsiùhù, cáhàn viì-nsí xì-né, vèchi nèhivì xí Cristu nduú-nsí.

Nansa iá tratu saa nì saquin Dios xì nèhivì

3 Ñà-jaàn cachí-nsì xì-nsiá, doco màdì-ñá ndaníhí-nsí

tnùñuhu xí mii-nsí nduú túá. Ni còó stná necesidad cunihi-nsì iin tutu nduú recomendación na sàà-nsì ndé ndoó-nsiá, ni còó stná necesidad càcàn-nsì iin tutu nùù-nsiá (ñà-cunihi-nsì cùhùn inga ñuu), mate ducán quidá dava nèhivì. ²Vèchi divi mii-nsiá nduú-nsiá nahi tutu (quidà-xì nsiùhù recomendar), vèchi mà úhì cundehè nèhivì (ñà-quidá víi-nsiá), te cundaà ini-nè (ñà-ndàà nduá cachí-nsì). Na iin carta xínduu-nsia, cachí, te na ian itándiaa palabra xan ini anima-nsì, ducán nduá. ³Na iin carta nì tiaa mii Cristu nduú-nsiá, vèchi (na ní cachitnùhu-nsi palabra ìì xì-nsiá), dandu na ian nì dàsàà-nsì carta mà nì sandua. Doco màdì tinta nì tiaa Cristu carta mà. Còó, sàhà Espiritu ìì xí mii-yá iá nicanicuahàn, ducán nì tiaa-ya ini anima-nsiá, màdì icà iin yùù chipála.

⁴Ináhá-nsí ñà-ndàà nduá cachí-nsì yohó, vèchi cundéé ini-nsì Dios sàhà-ñá xiníndísà-nsí Cristu. ⁵Doco có-tuxí ini-nsì vètùni sàà mii-ní nsiùhù ñà-quida viì-nsí chuun yohó. Còó, cuisì nú chindee Dios nsiùhù, dandu vètùni sàà-nsì quida-nsì chuun (xi-ya). ⁶Ñàyùcàndúá, sàhà mii-yá vètùni cachitnùhu viì-nsí xì nèhivì nansa iá ley saa xí-yá. Te ley mà, có-ndúá palabra nì tiaa uun-ni; còó, palabra nì taxi Espiritu ìì xí-yá nduá. Vèchi nú letra uun ni cùndúá, dandu cuisì cuàhàn cachàmà xì-ndà ñà-cui-ndà; doco tucu quidá Espiritu ìì; puru vida ndiaha sàha-ya.

⁷⁻⁸Ñà-ndàà nduá, ndiaha gá nisa ìa ley sàhana mate icà yùù chipála nì sàcùitandiaà. Vèchi (na ní ñhì

Moisés ley mà), nì nanchiì ndiaha nùù-né, te sàhà ñà-yùcán mànicùí gá cundehè nèhivì Israel nùù-né. Doco inga iin ratu gà, dandu có-nchíí gá mà. Ñàyùcàndüá, nú ni cachí-ndà ndiaha gá ñisa ìa ley primeru mà, te cutu ñá-sàà-ndà cui-ndà cachá´, dandu chicá náhà xicà ndiaha gá iá (palabra cachí) Espíritu ìì. ⁹Cunaha-nsiá, sàhà ley sàhaha ma vátùnì nì cundaà ini-ndà iá castigu sàhà cuàchi-nda. Doco nú ni cachí-ndà ndiaha gá nì ìa na ní quesaa ley mà, dandu chicá más ndiaha palabra saa cachítnùhu xi-nda nansa ndee vàha-nda nùù-yá. ¹⁰Te vichi, sàhà-ñá yáha ga nsiha palabra saa ma, ñàyùcàndüá có-quidá gá-ndà cuenta nsiha gá ley primeru mà. ¹¹Doco nú ni cachí-ndà ley ndiaha nduú ley sàhaha ma, te cóni ía naha cuáhà´, dandu vihi gá ndiaha ndisa iá palabra saa, vàchi nicanicuahàn icúmíá coa.

¹²Te vichi, sàhà-ñá ináhá-ndá iá tnùndé ini ndiaha xi-nda ma, ñàyùcàndüá có-yùhí-nsì càhàn vate-nsí xì nèhivì. ¹³Có-quidá-nsí na ian nì quida Moisés, nì chidàhvi-ne nùù-né xì iin sicoto sàhá màsà cúnì nècuàchì (raza-nè) Israel na cueé-ni cueé-ni ndáhvà ñà-tnúù ndiaha nùù-né. ¹⁴(Te seña nduámà) ñà-cónì cundáà vàha ini nècuàchì Israel yucán. Te dècuèndè stná tiempu vichi, ducán iá na ian ídàhvi sàxinítnùnì-nè iin sicoto, ñàyùcàndüá có-sàà-nè cundaà ini-nè na inínì-né cahví nèhivì tutu xi ley sàhaha. Cuisì-ní nú ni quíhvi-ne ichì Cristu, dandísá, vátùnì sàà-nè cundaà ini-nè. ¹⁵Te dècuèndè stná vichi, na cahví-né

(tutu nì tiaa) Moisés mà, ducán iá na ian ídàhvi ìì sàxinítnùnì-nè, (có-cundáà ini-nè). ¹⁶Doco nú ni quíhvi-ne ichì Stoho-ndà Señor, dandísá cuxio ñà-dàdàhvi xi sàxinítnùnì-nèmà, te claru mànihì ini-nè. ¹⁷Vàchi Stoho-ndà Señor, divi Espíritu ìì nduú-yá, te ndéni nì cui ni cóo Espíritu ìì xí-yá, yucán ndisa nuná ñuhivì ìì xí-yá nùù-ndà. ¹⁸Ñàyùcàndüá, ndohó, sàni cundaà ini-ndà, có-ídàhvi ga nùù-ndà (nahi Moisés), cóo. Te ñà-ndiaha guá sàni nàcòo anima-ndà nì quida-ya, ñàyùcàndüá, queámà na ian nduu-nda iin yùtátá nchíí ndiaha quidá iin luz. Te cueé-ni cueé-ni dáma stná-ndà dècuèndè sàà-ndà coo ndiaha-nda nahi mii-yá. Pues divi ñà-jaàn nduá quidá-yá xi-ndà, vàchi Espíritu ìì nduú-yá.

4 Sàhà gracia xi Dios nì ñìhítàhvi-nsí chuun ndiaha quidá-nsí; ñàyùcàndüá, có-cùhúún ini-nsì. ²Mà túha-nsi quida dèhé-nsì ni-iin chuun chicuèhè, ni mà túha-nsi dandahví-nsì nèhivì; te mà túha stná-nsì dama-nsi palabra ìì xí-yá. Còó, puru ñà-ndácuisi nduá cachítnùhu vate-nsí xì-né. Mà úhì cundehè-néndô, te cachi-nè a quidá víi-nsí á cóo. Te mii-yá, indéhe stná-yà nansa quidá-nsí. ³Te nú cachítnùhu-nsi razón ndiaha xí-yá, te có-sàà nèhivì cundaà vàha ini-nè, pues ¿ndíà dísàhà-xí nduámà? Divi sàhà-ñá nchícùn-nè ichì ndé cuàhàn-nè ndañuhu-né. ⁴Vàchi quisì cahví guá nèhivì ñuhivì yohó, sàni dàcuàá-si anima nèhivì có-xiníndísà sàhà ñà-màsà dátntùù ndiaha Dios sàxinítnùnì-nè; ñàyùcàndüá mà cùì cundaà ini-nè

razón vaha sàhà Cristu, mate ndiaha gá-yà, te mimí nacua iá Yua-nda Dios, ducán iá stná-yà.

⁵Cunaha-nsiá, na cachitnùhu-nsi palabra ì, màdì sàhà mii-nsí cáhàn-nsi. Còó, sàhà Stoho-ndà Jesucristu cáhàn-nsi, te cui-sì cachí-nsi sàhà nsiùhù ñà-ndùú-nsí nèhivì xinúcuáchì nùù mii-nsiá, vèchi ináhá-nsí (mànì cuáhà-nsiá) nùù-yá.

⁶(Vichi cuní[^] nsinuu ini-nsià nansa nì cuu sànahà) na nisa iin tnuu inicutu ñuhiví, te nì cachi Dios: “Ni cóo luz”, te nì sàcòà. Pues ducán nì quida stná-yà xì ndohó, nì dàtnùù-yà ini anima-ndà, dandu nì cundaà ini-ndà ñà-ndiaha guá-yà, te divi sàhájàn na ian nchií ndiaha stná nùù Jesucristu.

**Iin-ni ni cúníhnú vaha ini-ndà
Jesucristu nicanicuahàn**

⁷Ndisa ndudu ì xí mii-yá nduá sàni ñihitáhvi-ndà vichi, te nahi ñà-cuicà-ndà nduú stná mà. Doco có-cùnì cachà-mà ñà-càhnú gá poder icúmí ndohó, còó. Vèchi cui-sì na iin quidi ñuhù ndé ñuhú ndudu ì mà nduu-nda. Ñàyùcàndüá nàhà xicà poder ndiaha xí mii-yá nduájàn. ⁸Sahájàn, nsiùhù, có-cùhúún ini-nsi, mate yáha-nsi cuáhà tnùndoho, te nacánì cuáhà ini-nsi dava xichi, doco siempre iá nansa càcu-nsi. ⁹Quini quidá nèhivì xì-nsí, doco có-nàcòó nihni Dios nsiùhù. Sahní cuií-nè nsiùhù, doco mà cùì sàà-nè dandáñúhú dahuun-ne nsiùhù. ¹⁰Na xicánúú-nsí ñuhiví yohó, siempre nihnú ini-nsi vihini cui-nsi nahi nì xihì stná Stoho-ndà Jesús. Doco nú ducán nihnú ini-nsi, dandu sàhámà

vàtùni cundaà stná ini nèhivì ñà-itiácú stná-yà, te chindéé-yândò.

¹¹Doco na ndoó ì-nsí ñuhivì, nicanicuahàn ndoó-nsí tixi peligru cui-nsi sàhà-yá sàhà-ñá cundaà ini nèhivì ñà-divi vida ndiaha xí-yá nduá icúmí-ndá, mate siempre iá peligru cui-nsi. ¹²Ñàyùcàndüá, nicanicuahàn ducán iá xì nsiùhù na ian cuáhàn-nsi cui-nsi, doco sàhà ñà-jaàn vətùni nihì mii-nsiá nansa cutiacu-nsià vida ndiaha xí-yá.

¹³Nùù tutu ì dohó nì tiaa iin nèhivì: “Yùhù xiníndísè mii-yá, ñàyùcàndüá, nì cachì ñà-ndüá nì cachì”. Pues nsiùhù, divi ducán nihnú stná ini-nsi mii-yá nahi nècuàchì yucán, te sàhájàn cáhàn vate stná-nsi palabra xi-ya.

¹⁴Te nsinúú ini-nsi nansa nì quida Yua-nda Dios, nì dānātiácú-yà Stoho-ndà Jesús. Ñàyùcàndüá, divi ducán icúmí-yà quida stná-yà xì ndohó, danātiácú stná-yândò, dandu sàà nsidaa-nda nùù-yá.

¹⁵Cunaha-nsiá, nsidanicuú ñà-ndüá yáha-nsi, sàhà ñà-vàha xi mii-nsiá nduá. Te nú sàhámà chicá cuáhà nèhivì nihì xì gracia xi-ya, dandu chicá cuáhà stná-nè naquimani xì-yá sàhà-ñá nì quèé gá más tnùñuhu xí-yá. ¹⁶Ñàyùcàndüá, có-cùhúún ini-nsi, vèchi mate cueé-ni cueé-ni chicá cuítà-nsi, doco anima-nsi, còó, vèchi nsiquívì (chicá nàcuàhandee ini-nsi) na ian ndusáá-nsí. ¹⁷Ñà-ndàà nduá, ndoho-nda vichi, doco quida-nda cuenta na ian, sacù-ni nduá, te yàchì icúmíà nsiha. Doco sàhà-ñá ndoho-nda vichi, cuáhà sàstnùhù ñà-ndiaha ì xí-yá icúmí-ndá ñihitáhvi-ndà

después, te nicanicuahàn cundua. ¹⁸Ñàyùcàndùá, có-ndùlócò gà-ndà sàhà ñà-ndùá indéhe-nda ñuhiví yohó, cuisì (nihnú ini-ndà) sàhà ñà-tàñáha ga sàà-ndà cuni-ndà. Vàchi ñà-ndùá túf indéhe-nda, ñà-yáha-ni nduá, doco (ñà-ndiaha ì xí mii-yá), mate có-tùfá cundehè-ndà, doco nicanicuahàn cunaha-ñá.

5 Có-quidá nú ni sàà ndañuhu iquicúñú-ndà ñuhiví yohó, vachì nahi vehe ndé ndoó toó-ní-ndá nduá. Doco ináhá-ndá nú sàni nsiha, dandu cucumi-nda inga iquicúñú-ndà iá ansivi, te na iin vehe saín-ndà cundua, vachì Dios icúmí quidavàha xán, màdi nèhivì, te nicanicuahàn icúmí cunahá. ²Doco tiempu vichì na ian sácàn ini-ndà, vachì yáha ga cuní-ndà nihì-ndà iquicúñú saa iá ndè gloria mà. Vachì nahi vehe saa-nda cundua, te cunduu stná na ian màcùndixi-nda inga sìcoto saa. ³Te ináhá-ndá, nú sàni nihì-ndà iquicúñú saa ma, màdi uun-ni coo anima-ndà na ian chaá; còó. ⁴Doco mientras ndoó ì-ndà xì iquicúñú-ndà ñuhiví yohó, sácàn ini-ndà, có-cùú vaha ini-ndà; doco màdi sàhà-ñá cuní-ndà cuxio iquicúñú-ndà icúmí-ndá vichì nduájàn, còó; ñà-cuní-ndà naquihin-nda iquicúñú saa-nda nduá, dandu mà sàà gà-ndà cui-ndà, vachì vida ndiaha icúmí-ndá nihì-ndà, te icúmíamà cundee dahuan nù ñà-cui-ndà. ⁵Pues divi Dios nduú ana chindéé xí-ndá ñà-nihítàhvi-ndà ducán, vachì sàni sàhatahvi-yándò Espíritu Ì xí-yá, doco cuisì tñumani primeru nduú Yà-ìl mà.

⁶Ñàyùcàndùá nihnú ndéé guá ini-ndà vichì. Te ináhá stná-ndà ñà-mientras ndoó ì-ndà cuerpu xi-nda, dandu tàñáha ga cui cuni-ndà nù-yá. ⁷Vàchi na ndoo-nda ñuhiví yohó, cuisì nihnú vaha ini-ndáyá, màdiá xinínù-ndáyá. ⁸Pues vichì nihnú ndee ndisa ini-ndà, cachí. Doco chicá cudìi ini-ndà nú ni nácóó-ndá iquicúñú-ndà yohó, te cùhùn-ndà cundoo-nda nù-yá. ⁹Ñàyùcàndùá dísàhà-xí sáhandee ini-ndà, áma cùdìi ini-yà sàhà ñà-ndùá quidà-ndà, a sea sàndòò-ndà nù-yá, te ò tàñáha ga sàà-ndà nù-yá. ¹⁰Vachì nsidanicuu-nda icúmí-ndá màcùita-nda nù Stoho-ndà Cristu, te cachi-yà xì-ndà nansa ndisa iá, a sàni quida vii-ndà ñuhiví yohó, ò á coó. Dandu cuàha-yándò ñà-ndùá ndiá ìcà iin iin-nda nihì-ndà. ¹¹Ñàyùcàndùá, nsìuhù, yúhì-nsì còtó mà ndóo ini-yà sàhà-nsí, te sàhàmà càhàn-nsì xì nsidaa nèhivì áma (cúníndisà stná-nèyà).

Vàha ndisa ni coó anima-ndà, màdiá datiaá uun-nda quida vii-ndà

Ináhá vaha Dios nansa iá anima-nsì, te cahnú gá Dios ni cùndàà vaha stná ini mii-nsiá nansa nihnú ini-nsì. ¹²Tucutu cachí-nsì xì-nsiá ducán, doco màdi ñà-cuní-nsì càhàn vii-nsì sàhà mii-nsì nduá, còó. Cuisì nandúcú-nsì nansa cui cudìi inì-nsia sàhà-nsì, te ducán nihì-nsiá nansa naxiconihì-nsiá nù nècuàchì (xítñuhu xi-nsì), vachì nècuàchìmà, có-ndùlócò-nè nú iá vaha anima-ndà, á coó. Doco nú datiaá

uun-nda quida vii-ndà, xì ñà-jaàn cudfi ini-nè.

¹³Te nú tuxí ini-nè loco-nsí, pues sàhà mii-yá nduá. Te nú ndisa nècuàchì nihnú víi ini-xi nduú-nsí, dandu divi sàhà-ñá vaha xi mii-nsiá nduú stná mà.

**Nansa cui nàcùndoo vaha
nèhivì nùù Dios**

¹⁴Cunaha-nsiá, yáha ga cuú ini Cristu sàhà nsidaa-nda, ñàyùcàndùá icúmí-nsí quida-nsi ñà-ndúá quidá-nsí. Vàchi nì xihì-yà sàhà-ndà, te mate imindaa ana nì xihì, doco cuenta xi nsidaa-nda nduámà.

Ñàyùcàndùá quidá stná-ndà cuenta na ian sàni xihì stná nsidaa-nda.

¹⁵Te nú sàni xihì-yà sàhà nsidaa ndohó nècuàchì itiácú, dandu có-xiñùhù gá-ndà cundoo uun-nda ñuhiví, te quida-nda cuisì ñà-cùdfi ini mii-nda; còó. Cuisì mii-yá xiñuhu cunihnu ini-ndà, vachì mii-yá nì xihì sàhà-ndà, te nì natiacu-yà. ¹⁶Ñàyùcàndùá, vichì có-ndèníhí gá-nsì ni-iin nèhivì na ian ndeníhí stnahá nèhivì ñuhiví yohó. Còó. Mate antes dècuèndè stná Cristu nì sandenihi-nsi na quidá nèhivì ñuhiví yohó, doco vichì còó cá. ¹⁷Sàhámà (cundàà ini-ndà), nú ndoo ndisa-nda ladu xi Cristu, dandu nèhivì saa nduu-nda. Sàni yáha nsidaa ñà-ndúá nìsa ìa antes, te vichì sàni ndusaa nsidanicuú iñaha nùù-ndà.

¹⁸Pues nsidaámà, cuisì ñà-nduá nì quida (Yua-nda) Dios sàhà-ndà nduá. Ñàyùcàndùá, vátuni nì nàcùndoo vaha-nda xì-yá sàhà obra nì quida Jesucristu. Te nsiùhù, sàni nihitáhvi stná-nsi chuun

ñà-càhàn-nsi xì nèhivì sàhà-ñá nàcùndoo vaha stná-nè xì-yá.

¹⁹Ñàyùcàndùá, dohó cachí-nsi xì-né, ñà-lá Yua-nda Dios anima Cristu (na ní xihì-yà nchìca cruz), te ducán nì nihì-yá nansa nàcùndoo vaha nsidaa nèhivì ñuhiví nùù-yá, mà cútníí gá-yà cuenta sàhà cuàchi-ne. Daaní, nì sàha-ya nsiùhù chuun ñà-cachitnùhu-nsi xì nèhivì nansa vátuni nàcùndoo vaha-ne xì-yá. ²⁰Sàhà ñà-jaàn cuenta xi Cristu xicánúú-nsí cáhàn-nsi xì nsidaa nèhivì. Doco (màdi ndisa nsiùhù cáhàn), Dios nduú ana cáhàn xì-né, na ian sacúndáhvì-yà nùù-né sàhà palabra xi-nsi. Ñàyùcàndùá, cáhàn-nsi cuenta xi Cristu, sacúndáhvì-nsi nùù-né, á ma nàcùndoo vaha-ne xì (Yua-nda) Dios. ²¹Vàchi Dèhemanì-yá, còó ni-iin cuàchi ni quidá-yá, doco sàhà ndohó nì chitnùni ini Yuamánì-yá ñà-nacuida-ya castigu xi-nda, na ian mii-yá nì quida-ya nsidaa falta xi-nda. Te divi sàhámà nú nchícùn-ndàyá, dandu ñà-sàni ndee vaha dahuun-nda nùù-yá nduá.

**Quivì vichì nduú meru quivì
nàcùndoo vaha-nda xi Dios**

6 Chuun ìi xì mii-yá nduá quidá-nsí, te cutnáhà stná-yà xì-nsí nùá; ñàyùcàndùá, sacúndáhvì-nsi nùù-nsiá ñà-màsà cúndúá uun-ni nì nihitáhvi-nsiá gracia xi-ya. ²Vàchi dohó cachí-yà nùù tutu ìi:

Meru tiempu vaha nì sandua na (ní sacundahví-ní) nùí, ñàyùcàndùá nì inini, te nì indehè ndahví` mii-ní. Nì chindeí mii-ní, vachì meru

quìvi dacácui nèhivì nì sandua.

Pues cunaha-nsiá, vichi vichi nduú meru quìvi nihì-ndà gracia xi-ya; divi quìvi vichi nduú meru quìvi (cuní-yà) dacácu-yàndó.

**Nansa iá modo vìi nì quida
Pablo chuun ìi xí Jesús**

³Nsiùhù, quidá-nsí lucha ñà-màsà quidá-nsí ni-iñàha ñà-cuitnùhu nèhivì nsiùhù, vàchi có-cuní-nsí daquéé cuàchi-ne dìquì chuun ìi quidá-nsí. ⁴Mate cuáhà iñàha yáha-nsi, doco cuní-nsí quida vìi-nsí chuun, áma cúndàà ini nèhivì ñà-divi nùu Dios xinúcuáchí-nsí. Doco dava xichi cuáhà gá icúmí-nsí quidandee ini-nsí, te ndoho cuahà-nsí. Cuáhà vida yáha-nsi, xì cuáhà tnùndoho. ⁵Dècuèndè sahní cuií-nè nsiùhù, te chicadí-nè nsiùhù; te dava xichi nacuídà stná-nè sàhà-nsí. Ùhì gà iá chuun quidá-nsí. Xicánúú-nsí desveladu, te xíhì stná-nsí doco. ⁶Doco quidá-nsí lucha ñà-màsà cóo ni-iin falta xi-nsi. Cuisì ñà-nduá ináhá-nsí (nùu Dios) nduá cachí-nsí xì nèhivì. Te quidándéé stná ini-nsí sàhà-né, viví-ni quidá-nsí xì-né. Te chindéé stná Espíritu ìi xí-yá nsiùhù sàhà ñà-nì cúu ndisa ini-nsí sàhà-né. ⁷Puru ñà-nduú ñà-ndácuisì xí Dios cáhàn-nsí xì-né, te chindéé stná ndudu ìi xí-yá nsiùhù. Te índù arma nihí-nsí? Cuisì ñà-quidá víi-nsí nacua cuní mii-yá, divi ñà-jaàn nduá chindéé-nsí mii-nsí, te quidá-nsí mii-nsí defender. ⁸ò sea cañùhu-né nsiùhù, te ò cahíchi ini-nè nsiùhù, iin-ni quidá-nsí seguir chuun xi-nsi. Mate daquéé

cuàchi-ne dìquì-nsí, te ò tavá-né tnùñuhu xí-nsí, có-quidá mà. Tnuhu-nsí cahan-né, doco có-quidá, vàchi micuísì ñà-nduú ñà-ndáà cáhàn-nsí xì-né. ⁹Te mate dava-ne nacuaá-né nsiùhù, doco cuáhà gá stná-nè ináhà vâha-ne nsiùhù. Cuáhà xichi cuáhàn-nsí cui-nsí nì cúí, doco itíacú ìi-nsí. Dandohó stná-nè nsiùhù, doco tàñáha ga nihì-né cahni-né nsiùhù. ¹⁰Mate iá nansa ndoó-nsí tnùnsí ini, doco nicanicuahàn ndoó stná-nsí contentu. Ndahví yáha stná-nsí, doco divi sàhà nsiùhù níhì cuáhà nèhivì ñà-cuicà (ndiaha xí Dios). Còò ni-iñàha icúmí-nsí ñuhivì yohó, doco nsidanicuú iñàha sàni nihítàhvì-nsí cucumi-nsí.

¹¹Mii-nsiá nècuàchì ñuu Corinto, claru sàni dàtúu nùu-nsiá nsidaa ñà-nduá nihnú inì. Sàni cachì xì-nsiá nsidaa ñà-nduá ñuhú ini anímè. ¹²Ñàyùcànduá, nùu yùhù, còò desconfianza, vàchi màni cuáhà-nsiá nùí. Mii-nsiá nduú ana cuú desconfiar. Cuenta xi mii-nsiá nduájàn, màdi yùhù. ¹³Na iin yua-nsiá, ducán cáhìn xì-nsiá vichi, te cachí xì-nsiá ñà-cúu ndisa inì sàhà-nsiá. Ñàyùcànduá sacúndáhvì nùu-nsiá ñà-dúcánì ni quidá stná-nsiá xì yùhù.

Na iin vehe Dios nduu-nda

¹⁴Màsà nácuátnáhá-ndá xí nèhivì có-xiníndísá-xí mii-yá, vàchi nahi yunta có-ndudává queámà. ¿A ndísá vátùni nacuaastnahá ñà-íá vìi xì ñà-íá quini? Còó, ni mà cúí nacuaastnahá stná ñà-nchí orá xì ñà-íín tnúú. ¹⁵Ni mà cúí nacuatnahá stná Cristu xì ñà-malu

Satanás. Stná iin nècuàchì xiníndísâ, mà váha nacuatnahá-né xì iin nèhivì có-xiníndísâ. ¹⁶Te ò iin veheñuhu ì xí Dios, ¿a váha cuita stná yùù yócò yucán? Còò. Pues cunaha-nsiá, nahi veheñuhu ì ndé iá Dios vivu, ducán xínduu stná ndohó, vèchi dohó cachí-yà nùù tutu ì:

Yùhù cuàhìn coi ndé ndoó-né, te cacanu stnâ mahì-né, vèchi ana cahvi-né cundui, te mii-né, nèhivì xí cunduu-ne.

¹⁷Ñàyùcàndüá, dohó cachí stná-yà:

Quee cuaán-nsiá nùù nsidaa nèhivì (malu mà), màsà cúndóó gá-nsiá mahì-né. Ni màsà tníí-nsiá ni-iin ñà-siquini, dandu cudì inì sàhà-nsiá, ¹⁸te cundui na iin yua-nsiá, te mii-nsiá cunduu-nsia nahi dèhi, cachí Stoho-ndà Señor, divi mii-yá ana icúmí xí nsidanicuú poder.

7 Pues ducán sàni cachi-yà quida-ya xì-ndà, ñani màní. Ñàyùcàndüá, xiñuhu-ñá nacoo dahuun-nda nsidanicuú ñà-ìá quini, a ducán nduá cuèchi quida-nda xì ndahàsàhà-ndà, te ò ñà-ndüá quida-nda cuisì ini anima-ndà. Nsiquívì chicá más xiñuhu cunihnu ì ndisa ini-ndà, te yùhí stná-ndà (còtò mà cúdì) ini-yà sàhà-ndà.

Nansa nì naxicocuñ inì nècuàchì ñuu Corinto sàhà falta xi-ne

²Sacúndáhvì-nsì nùù-nsiá ñà-nì nácúñíhnú vaha ndisa ini-nsiá nsiùhù, vèchi cóni quidá quíni-nsí xì ni-iin-nsia; ni cóni dàtúcù-nsì

ni-iin-nsia; ni cóni dándàhvì stná-nsì ni-iin-nsia. ³Doco màdiá daquéè cuèchi dìquì-nsiá nduá cachí` xì-nsiá ducán. Còò, vèchi sàni cachì xì-nsiá ñà-màni cuàhà-nsiá nùí, te nicanicuahàn nihnú inì mii-nsiá ini anímè, a ducán itiácú-ndà ñuhiví, te ò ni sàà-ndà cui-ndà. ⁴Cuàhà gá confianza sà-icúmí xì-nsiá vichi, te cudì gá inì sàhà modo nihnú inì-nsia, ñàyùcàndüá, mate ni sái yàhi cuàhà tnùndoho, doco cudì inì, vèchi sàni ndòò vaha inì sàhà-nsiá, te contentu ié` vichi.

⁵Doco cunaha-nsiá, na ní quesaa-nsì ladu Macedonia yohó, mànicùí cundoo dadí-nsí. Cuàhà iñàha sadí xì nùù-nsí, te cuàhà nèhivì xiní ùhì xì-nsí, dècuèndè ini stná anima-nsì nì nacani cuahà ini-nsì. ⁶Doco iá ana chindéé xí nècuàchì cuhúun inì-xi, divi mii-yá; ñàyùcàndüá na ní ndacùhun tnahá-nsí xì Tito, cuàhà gá nì nacuahandee ini-nsì na ní xini-nsinè. ⁷Te màdi cuisì sàhà-ñá nì quesaa nècuàchì mà nì cudì inì-nsì; còò, vèchi sàhà stná ñà-nì cudì guá ini mii-né sàhà-nsiá, ñàyùcàndüá ndiaha gá nì ndòò ini-nsì. Vèchi nì nacani-ne xì-nsí ñà-cúdì ini-nsiá cuni-nsià nsiùhù inga tu, te cuú cuàhà stná-nsiá sentir (sàhà ñà-ndüá nì quida-nsia). Sànihnú vaha inì-nsia nsiùhù, cachí-nè. Pues sàhà nsidaájàn chicá nì nihì yùhù nì ndudì inì.

⁸Cunaha-nsiá, mate ní sandoo-nsia tnùnsí ini nì quida tutu nì taii daa, doco có-ìé` arrepentidu sàhámà vichi, mate antes ndisa, nì nacani inì nanduu

gué` nì tiaiàmà cahín, vèchi (nì xini) nì sàcùndoo-nsia tnùnsí ini, mate iyuhu-ní quivì. ⁹Doco vichi sàni ndudiì tú inì. Doco màdì sàhà-ñá nì cuhuun inì-nsia nduájàn. Còó, divi sàhà-ñá nì nihì-nsiá nì cuu-nsia arrepentir na ní nsihi nì cuhuun guá inì-nsia mà. Vèchi ñà-nì sàcùndoo-nsia tnùnsí ini mà, iin obra ndiaha xí Dios nì sandua, màdì iin dañu nì quidá-nsí xì-nsiá. ¹⁰Vèchi nú Dios nduú ana quidà-xì tnùnsí ini xi-nda, dandu vètùni sàà-ndà naxicocuîln ini-ndà, te nihì-ndà càcu-nda. Te nú sàni càcu-nda, dandu mà nunca naxicocuîln gà ini-ndà sàhájàn. Doco nú ndoo-nda tnùnsí ini nahi dava ga nèhivì ñuhiví, mà úhì cahniámándó. ¹¹Doco mii-nsiá, sàhà-ñá Dios nì sàha xi-nsiá tnùnsí ini mà, (cuàhà gá ñà-vàha sàni quea nùù-nsiá). Vèchi nì quesaha-nsiá nacánì sahnú inì-nsia sàhà ñà-ndùá nì cuu, te nì cunsihi ini-nsiá cuxio dahuun falta mà nùù-nsiá. Cóni ndóo ga inì-nsia sàhà chuun quini ma, dècuèndè nì yùhí stná-nsiá. Dispuestu nì ndòo-nsia naquida viì tú-nsiá, te ndundaà vaha sàhà chuun ma. Dandu nì nsinuu stná inì-nsia yùhù. Pues vichi sàni cundaà inì nì quida-nsia, sà-lá viì anima-nsiá. ¹²Na ní tiai carta mà, màdì cuisì sàhà nèhivì nì quida xi falta mà nì tiaià. Ni màdì cuisì sàhà stná nèhivì nì ndoho sàhà falta mà; còó. Nì tiai sàhà ñà-nì sàà-nsiá mànihì váha inì-nsia ñà-cùù ndisa ini-nsì sàhà-nsiá, nacua ináhá mii-yá. ¹³Te vichi sàhà-ñá sàni cundaà vaha inì-nsia ñà-ducán nduá, ñàyùcànduá sàni

ndòo vaha inì. Te chicá más nì cudii stná inì na ní xini ñà-contentu guá nì ndòo stná Tito sàhà-nsiá, vèchi yáha ga nì cudii ini-nè nì quida-nsia. ¹⁴Te divi nacua nì cachì xì-né antes ñà-ínáhì, icúmí-nsiá quida viì-nsiá, (pues ducán nì cuu ndisa). Ñàyùcànduá, có-cùcáhán núí nì cachì ducán. Vèchi nacua nì cachì xì-né, ducán nì xini-nè ñà-ndáà nduá nacua iá ndàà nsidaa palabra (ii) nì cachì xì-nsiá antes. ¹⁵Te mii-nsiá, chicá màni stná-nsiá nùù-né vichi, vèchi cudii ini-nè na nsinúu ini-nè nansa nì quida-nsia, vèchi nì quidañuhu-nsiánè na ní sàà-nè yucán, te nì inini viì-nsiánè dècuèndè nì quidi stná-nsiá nì yùhí guá-nsiá. ¹⁶Ñàyùcànduá, yùhù cudii ini vichi, vèchi ináhá vahi vètùni cahvi xì-nsiá (ñà-quida viì-nsiá).

**Xiñuhu chindee tnaha-nda quivì
iá necesidad xi ñanitnaha-nda**

8 Ñáni, cuàhìn nacani xì-nsiá ñà-cuàhà guá gracia sàni quida Dios xì nèhivì xí-yá ndoó ladu Macedonia. ²Vèchi mate cuàhà gá tnùndoho yáha-ne, doco contentu ndoó-né. Te mate ndahví gà-nè, doco nì cudii ini-nè, (nì quida stná-nè cooperar), ñàyùcànduá, cuàhà gá ñà-nduá nì taca. ³Vàha ga voluntad icúmí-nè, ináhì, vèchi nì sàha-ne ñà-nduá sàà-nè quida-ne; còó, dècuèndè más ñà-nduá sàà-nè quida-ne nì sàha-ne, mate ndahví dahuun-ne. ⁴Doco nì sacundahví-nè nùù-nsí, áma cuáha-nsi quida stná-nè cooperar chindee stná-nè nècuàhì (ndahví) nchícùn stná xì Yua-nda Dios. ⁵Te divi ducán nì quida-ne. Te más gà

nì quida-ne nùù ñà-ndúá nì tuxi ini-nsi cuàhàn-nè quida-ne, vèchi primeru nì dàyáha-ne mii-né ndahà Stoho-ndà Señor, dandu después nì ndòo stná-nè cunini-ne ñà-ndúá cachi nsìuhù según nansa cuni stná mii-yá.

⁶Pues sàhà nsidaámà sàni cachi stná-nsi xì Tito ñà-nì cáhàn-nè xì mii-nsiá, áma quídá mánì stná-nsiá, te cuacatnahá nsìhi cooperación xi-nsia, vèchi divi nècuàchìmà nduú ana (nì càhàn xì-nsiá) primeru sàhájàn.

⁷Mii-nsiá, cuàhà gá sàni nihitáhvi-nsiá (nùù Yua-nda Dios). Xiníndísà fuerte-nsiá, te cáhàn ndiaha stná-nsiá palabra xi-ya. Sàcùndàà vaha stná inì-nsia sàhà ichì-yá, te diì gá stná inì-nsia cunchicùn-nsiá ichì mà. Daaní, cuú cuàhà stná inì-nsia sàhà-nsí. Ñàyùcàndúá, ndiaha gá coo nú ni cútùha stná-nsiá quida-nsia cuàhà obra ñà-chindee stnaha-nda.

⁸Màdi-ñá dandacuí nùù-nsiá nduá yohó, còo. Cuisì cuní cundaà inì-nsia ñà-cuàhà guá sàni cunsihi stná ini nèhivì dava ga (nì quida-ne cooperar), te cuní stnáì cunahà claru ñà-cuàhà guá cuú ini-nsiá sàhà ñanìtnaha-nsia. ⁹Vèchi ináhá stná-nsiá ñà-ndiaha guá nì quida Stoho-ndà Jesucristu; cuica sàstnùhù iá-yà (gloria xi-ya), doco sàhà ndohó nì quixi ndahví-yà, te ñàyùcàndúá, vètùni nì nihì-ndà ñà-cuicà ndiaha ndisa.

¹⁰⁻¹¹Vichi cuàhìn cachi xì-nsiá ñà-ndúá tuxi ini yùhù sàhà chuun yohó. Cunaha-nsiá, ndiaha gá nì quida-nsia agua na ní cunsihi inì-nsia, te nì quesaha-nsiá

(datacá-nsiá algu). Ñàyùcàndúá, chicá vaha ni dáxínu dahuun-nsia obra mà vichi. Te nacua nìsa cudíi guá inì-nsia daa, ducani xiñuhu quida stná-nsiá seguir vichi, te cuàha-nsia cooperación xi-nsia según nansa sàà iin iin-nsia cuàha-nsia. ¹²Vèchi nú iá vaha voluntad xi-nda cuàha-nda, dandu cudíi ini Dios sàhà-ndà, (a cuàhà', ò iyuhá), vèchi según ñà-ìcúmí-ndá nduá; có-xìcàn-yà ñà-có-ìcúmí-ndá.

¹³Màdiá cuní ndundahví mii-nsiá, te nducuica nècuàchìmà. Còo.

¹⁴Cuisì cuní ñà-dava dava ni coá. Vèchi vichi icúmí mii-nsiá algu, te vètùni chindeámà nèhivì iá guá necesidad xi. Daaní, na quívì coo stná necesidad xi mii-nsiá, vètùni chindee stná nècuàchìmà mii-nsiá. Ducán dandu sàà ndudava ñà-ndúá icúmí nsidaa-nda. ¹⁵Cunaha-nsiá, divi ducán cachí stná nùù tutu ìì ndé cachá: “Nècuàchì nì dàtàcá cuàhà (ñà-cuxi-ne), cónì cúyódoá nùù-né; te nècuàchì nì dàtàcá xì iyuhu-ñiá, ni cónì quídá máníá nùù-né”.

Nansa nì quida Pablo recomendar

Tito nùù nècuàchì ñuu Corinto

¹⁶Ansivéhé Dios sàhà gracia nì quida-ya xì Tito, vèchi iin-ni nihnú stná ini-nè nahi yùhù, iin-ni cuní stná-nè chindee-né mii-nsiá.

¹⁷Ñàyùcàndúá, na ní càhìn xì-né (ñà-nì cúhùn-nè ndé ndoó-nsiá) nì dandàà-nè. Te voluntad xi-ne nì sanduu stná, vèchi cudíi gá stná ini-nè sàhà-nsiá.

¹⁸Daaní, iá stná inga ñani-ndà icúmí cutnahá stná xì Tito sàà. Cuàhà tñùñuhu icúmí-nè nùù

nsidaa nêhivì xí Dios ndoó cuàhà ñuu, vâchi cuàhà gá chindéé-nê xítia razón ndiaha xí-yá. ¹⁹Te divi stná-nè nì quee-ne nombradu ñà-cutnahá-né xì-nsí chindee stná-nè xì obra quidá-nsí (sàhà nècuàchì ndahví). Te líndù chuun quidá-nsí obra mà? Divi sàhà-ñá ni quee más tnũñuhu xí Dios, te cundaà stná ini nêhivì ñà-cuàhà guá cudîl ini-nsià quida-nsia obra. ²⁰Ñàyùcàndüá, (cutnâhâ stná nècuàchimà xì-nsí) sàhà-ñá màsà níhìndèè nêhivì cuitnũhu-ne nsiũhù sàhà dihùn mà, vâchi cuàhà gá nduá sàni taca. ²¹Cuní-nsí quida vii-nsí nùù nsidanicuú chuun xi-nsi, vâchi indêhe Dios. Doco nùù stná nêhivì cuní-nsí quee vii stná mà.

²²Daaní, iá stná inga ñani-ndà techuún-nsí cutnahá stná-nè sàà jaàn. Cunaha-nsiá, cuàhà gá chuun sàni sàha-nsinè, ñàyùcàndüá sàni cundaà ini-nsí cúnsihi ndisa ini-nè quidá-né chuun xi mii-yá. Te vichi chicá más cudîl ini-nè, vâchi ináhâ-nê cuàhàn-nsià quida stná-nsià cumplir vichi. ²³Ñàyùcàndüá, nú ndàcàtnhù nêhivì ana nduú Tito, pues cachi-nsià xì-né ñà-divi compañeru yùhù nduú-né; ndúì-nsí iin-ní quidá-nsí chuun ìì xí-yá ñà-chindee-nsí mii-nsiá. Te nú ni ndàcàtnhù stná-nè sàhà dava ga ñani-ndà (icúmí sàà), dandu cachì-nsia ñà-ndüú-né nècuàchì nì quida nêhivì xí Dios nombrar, te quidá víi stná-nè nacua cuní Cristu. ²⁴Ñàyùcàndüá, quidañuhu-nsiá nsidaa nècuàchimà sàhà-ñá cundaà ini-nè màni ndisa-ne nùù-nsiá, te ducán cundaà stná ini nêhivì xí-yá

ndoó cuàhà inga ñuu. Te nú ducán màni guá quida-nsia xì-né, dandu cunahà claru stná divi ñà-ndáà nduú nsidaa ñà-vàha sàni cachì xì nêhivì sàhà-nsiá.

Ñà-ndüá disáhâ-xí nì techuún Pablo nêhivì cùhùn ñuu Corinto quihin xi cooperaciòn sàhà nècuàchì ndahví

9 Vichi còò necesidad cachi guè xì-nsiá sàhà ñà-ndüá datacá-nsià sàhà nêhivì xí Dios, ²vâchi ináhî iá cuàhà voluntad xi-nsia, te ducán sàni cachi stnáì xì nècuàchì ladu Macedonia yohó. Vâchi cudîl inì nacani xì-né nansa quidá-nsiá ladu Acaya jaàn, dècuèndè agua sàndòó-nsiá dispuestu chindee-nsiá, cachí xì-né. Ñàyùcàndüá, cuàhà gá stná nècuàchì ladu yohó sàni ndudii stná ini-nè (cuàha-ne). ³Doco de todos modos, cuàhìn techuún iin ùì ñani-ndà sàà ndé ndoó-nsiá (ñà-chindee-né) mii-nsiá datacá nsihi-nsia ñà-ndüá cuàhàn-nsià cuàha-nsia. Dandu cunahà claru ñà-ndácuìsì nduá nì cachì (xì nècuàchì ladu yohó), màdi tnũhu, vâchi icúmí coo ndisa cooperaciòn xi-nsia. ⁴Vâchi cahví xì-nsiá ñà-coo listu nsidaámà, vâchi nú sàni sàà-nsí después, te tàñáha ga cuacatnahá, dandu cucahan núu-nsí, yùhù xì stná nècuàchì Macedonia cutnâhâ xí. Te mii stná-nsià, vihini cucahan núu-nsiá, nú coá. ⁵Ñàyùcàndüá, nì nacani inì, chicá vâha càhìn xì iin ùì ñani-ndà yohó ñà-codònù-né sàà-nè chindee-né mii-nsiá cuacatnahá ñà-ndüá nì cachi-nsià antes mà. Dandísá, coo listuá, te cundua na iin tnũmanì

ndiaha nì sàhatahvì-nsiá, màdiá nahi òhùn nì tavà-nsí nùù-nsiá.

⁶Cuníˆ nsinuu inì-nsia palabra yohó: nú iyuhu chihi-nda, dandu iyuhu cosecha nachivàha-nda; doco nú chihi cuahà-ndà, dandu cahnú coo stná cosecha xi-nda. ⁷Cada iin iin-nda según cudí ini-ndà, ducan xiñuhu cuàhatahvì-ndà; nú có-cùní ndisa-nda quida-nda cooperar, dandu còò necesidad cuàha-nda; màdi fuerza nduá. Vàchi Dios, cuàhà gá cudí ini-yà nú iá vaha voluntad xi-nda cuàhatahvì-ndà iñàha. ⁸Te vètùni quida stná-yà cuàhà gracia sàhà-ndà, te nìhì-ndà nsidaa ñà-nduá xiñuhu nùù-ndà. Ni-iñàha mà-quídá falta nùù-ndà, dandu vètùni quida stná-ndà nsidanicuú clase obra vaha. ⁹Vàchi dohó cachí stná nùù tutu ìi:

Nì dàcútàhvì nècuàchì mà
cuàhà nèhivì ndahví; cóni
cùhì ini-nè biene xi-ne,
ñàyùcànduá nicanicuahàn iá
obra xi-nemà (nùù Dios).

¹⁰Divi Dios nduú ana sàha xi-nda ñà-nduá chihi-nda, xì ñà-nduá xixí stná-ndà. Ñàyùcànduá, icúmí-yà cuàha stná-yàndó nsidaa ñà-nduá xiñuhu sàhà-ñà (quida-nda obra), dandu quee cuahà stná (ñà-vaha nùù-ndà). Vàchi nahi tata chihi-nda, ducán nduú biene xi-nda, te nahi cosecha nduú stná obra quida-ndama. ¹¹Ñàyùcànduá, nú sàni nducuahà ñà-nduá icúmí-ndá, dandu chicá más cui dacútàhvì stnahá stná-ndà. Te divi sàhà tñumanì cuàhàn-nsì dasàn-nsímà icúmí cuàhà nèhivì naquimanì-né Dios. ¹²Vàchi na chindéé-ndá ñànitnaha-nda ducán, (cuàhà gá

quidá), màdi sàhà cui si necesidad xi-ne chindéá; cóò, vachi cuàhà gá stná nèhivì icúmí naquimanì ndiaha xi-yà sàhà obra mà.

¹³Vàchi nú sàni xini-nè nansa nì chindee-nsiánè, dandu icúmí-nè ndenihi cahnú-néyà sàhà-nsiá ñà-sàni xini-nè ñà-ndàà nduá, nchícùn viì-nsiá razón ndiaha xí Cristu nacua cachí-nsiá. Te icúmí stná-nè naquimanì-néyà sàhà ayuda nì sàha-nsianè, xì sàhà stná nsidaa ayuda sàha-nsia ndéni nèhivì ní cui. ¹⁴Ñàyùcànduá, màni gá icúmí-nè cunihnu ini-nè sàhà-nsiá, te càcàn tàhvì stná-nè sàhà-nsiá nùù-yà ñà-nì xini-nè cuàhà gá gracia quidá-yà sàhà-nsiá. ¹⁵Te vichi, iansivéhé cahnú-yà sàhà tñumanì ndiaha xí-yà nì sàhatahvì-yándò, (divi Dèhemanì-yá)! Ni mà cúí sàà-ndà naquimanì-ndàyá nacua ndiá ìcà-ndà.

Nansa nì dànsínúú ini Pablo nècuàchì ñuu Corinto ñà-íá derechu xi-ne, vachi Jesús nduú ana nì sàha xi-ne chuun ìi quidá-né

10 ¹⁻²Sà-ináhá-nsiá màni ini Cristu; mà dáná-yà. Ñàyùcànduá, yùhù Pablo, sacúndàhvì` nùù-nsiá ñà-màsà cóò ni-iin necesidad càhàn ndeí xì-nsiá na sàì. Vàchi cachí dava nèhivì sàhí ñà-nduì iin nèhivì cúchìtnu na ié` cutnàhì xì-nsiá, doco na iá xìqué, (te tiaí carta xi), dandu mà úhì càhàn ndeí, cachí-nè. Pues ñà-ndàà nduá, vihini nihnú ini càhàn fuertí` xì dava-nsia. Vàchi tuxí ini dava-nsia sàhà-nsí ñà-quidá ndevàha-nsí na quidá ndéni nèhivì ní cui ñuhivì yohó. ³Pues, ñà-ndàà

nduá, nêhivì ñuhivì yohó nduú-nsí, doco na cuní-nsí cundee-nsí (nùù ñà-có-ndiáá), có-quidá-nsí guerra na quidá nêhivì ñuhivì yohó.

⁴Iá ndisa nahi arma xi-nsi, doco có-nduá arma xi ñuhivì yohó.

Còó, arma ndiaha xí Dios nduá xichúùn-nsí, te nihá ndudu ìì xí-yá,

ñàyùcànduá vátùni cundee-nsí nùù nsidaa ñà-có-ndiáá íá ñuhivì

yohó mate fuerte gà-ñà. ⁵Vátùni cundee-nsí nùù nsidaa palabra

nchichí chítnùnì ini nêhivì tuxí inì-xi mii-né nduú-né mii-né, te

sadí-nè nùù (palabra cachítnùhu) nansa cunitnàhà-ndà xì Dios.

Vátùni cundee stná-nsí nùù-né ñà-nì sàà-nè cunini stná-nè Cristu,

te cunihnu vaha stná ini-nè cuisì nacua cuní mii-yá. ⁶Te mii-nsiá

tu, nú sàà-nsiá cunini vaha ndisa-nsiayá, dandu ndiaha gá coo.

Doco nècuàchì iin-ni có-cùnì cunini (xí-yá), icúmí-nsí cuàha-nsinè iin conseju fuerte.

⁷Yùhù cuní` cundehè-nsiá nansa ndisa íá chuun yohó. Nú íá iin-nsia

tuxí inì-xi nduú nêhivì xí Cristu, pues ni cúnáhá-nsiá ñà-stná nsiùhù

nduú stná-nsí nêhivì xí-yá nahi mii-nsiá. ⁸Mate ní càhàn ndef iyuhu

xi-nsiá na ní cachì ñà-íá ndisa derechu xi, doco có-cùcáhàn núú

sàhámà. Vàchi derechu mà, sàhà-ñá nacuàhandee ini-nsí mii-nsiá

nduá disáhà-xí nì nìhì-nsíñà nùù Stoho-ndà Señor, màdiá sàhà-ñá

quida quini-nsi xì-nsiá. ⁹Te màdì sàhà-ñá dayúhì stná-nsí mii-nsiá

tiaá-nsí carta yohó. Còó. ¹⁰Yùhù (ináhì) cachí dava nêhivì sàhì

ñà-ndee càhìn nùù carta xi, te fuerte palabra tiaí, doco nú sà-íè`

nùù-né, te indéhe-né nùù, dandu mà finu guè, te ni mà túha guè càhàn

vii', cachí-nè. ¹¹Doco ni cúnáhá-nè ñà-divi nacua cachí-nsí nùù carta

xi-nsi na ndoó xí-cá-nsí, divi ducán icúmí-nsí quida stná-nsí na sàà-nsí

ndé ndoó-nsiá.

¹²Nsiùhù, ni-iyuhu có-cùnì-nsí dadavá stnahá-nsí xì nêhivì ndeníhì

vàha guá xì mii-xí, còó; vachi tucu dahuun xíquida-ne. Tuxí ini-nè

ñà-cuisì modo xi mii-né nduú ley chicá ndiáá, te ndeníhì vaha

tnahá iin-ne inga-nè. Ñàyùcànduá (náhà xìcà), nècuàchì có-cùndáá

inì-xi nduú-né. ¹³Doco nsiùhù, có-nàndúcú-nsí ñà-quee tnùñuhu

xí-nsí, ni có-dàquíhvi-nsi mii-nsí nùù iin chuun cónì sàha Dios

nsiùhù. Cuisì chuun nì nìhì-nsí nùù mii-yá nduá càhàn-nsi sàhà-xí.

Te dècuèndè ndé ndoó-nsiá jaàn nì sàha stná-yà nsiùhù chuun

quida-nsi. ¹⁴Ñàyùcànduá, màdìá yáha-nsi nùù-xí ndé nì cachi-yà

xì-nsí nduá. Tucu cundua nú màsà sàà-nsi ndé ndoó-nsiá nì cùí. Doco

còó, nècuàchì primeru nì càhàn xì-nsiá razón ndiaha xí Cristu

nduú-nsí. ¹⁵Doco iin chuun cónì sàha-ya nsiùhù, còó, mà càhàn-nsi

sàhámà na ian nduá chuun xi-nsi; còó. Doco nihnú ini-nsí quida

ga-nsi más gà chuun xi-ya ndé ndoó-nsiá jaàn nú sàni nìhì-nsiá nì

xinindisá-nsiá chicá fuerte, doco siempre mà yáha-nsi ndé nduú

nùù-xí nì cachi Dios xì-nsí. ¹⁶Dandu después dècuèndè stná ñuu ndoó

chicá nùù-xí cuní stná-nsí cùhùn-nsi cachitnùhu-nsi razón ndiaha xí-yá,

doco ni xi ñá-jaàn, mà nàndúcú-nsí quee tnùñuhu xí-nsí sàhà iin chuun

nì quida inga nèhivì. ¹⁷Vàchi nú cuní-ndà tavà-ndà tnũñuhu xí mii-nda, dandu ni cúnáhá-ndá ñà-cuisi Stoho-ndà Señor nduú tnũñuhu xi-nda. ¹⁸Vàchi índù clase nèhivì icúmí ndee vaha nùu-yá? ¿A nèhivì tavá tnũñuhu xí mii-xí? Còó, cuisì ana cudfì ini mii-yá sàhà-xí icúmí ndee vaha.

Ñà-nduá nì cachi Pablo sàhà nèhivì dananí uun nduú apóstol nì nihì chuun nùu Jesús

11 Vichi cuàhìn càhìn iin ratu na iin tè-cùmání; ñàyucàndùá, sacúndáhvì` nùu-nsiá ñà-quadandee inì-nsia sàhì, por favor. <sup>2</sup>Vàchi yùhù, cuàhà gá nacání inì sàhà-nsiá na ian nacání stná ini Yua-nda Dios sàhà ndohó. Cunaha-nsiá, ducan íá stná na ian nì ndiadi tnũhu xi iin novia cuàhàn nandàhà. Vàchi mii-nsiá, na iin noviá nduú-nsiá, te cuní` sàà-nsiá ndé íá Cristu te cundoo-nsia nùu-yá nicanicuahàn. Doco na sàà-nsiá yucán cuní` cunduu-nsia (nèhivì viì ndisa) na iin novia siempre sàni quida viì. <sup>3</sup>Doco yúhì` xì-nsiá, còtò dàcà dìni-nsiá, te mà cúníhnú vaha ga ndisa inì-nsiayà. Vàchi ducán nì cuu xi Eva sàhaha, (nì tnàtuo) còò (nduú ñà-malu), te ñà-tnùhù guá-si nì nihì-sí nì dandàhvì-siné. ⁴Ñàyucàndùá, mii-nsiá, (caquin-nsiá cuidadu), vàchi nú ni sàà iin nèhivì nùu-nsiá, te càhàn-nè sàhà inga Jesús, mà úhì candisá-nsiànè, mate díin nduú Jesús xi nècuàchìmà, te díin nduú Jesús nì cachi nsiùhù xì-nsiá; te (xiní-nsì) mà úhì candisá stná-nsià yàha-nsia ndahà inga espíritu (quida-ne), mate díin

espíritu nduá, màdì Espíritu Ì nì nihì-nsiá daa. Te (xiní-nsì), mà úhì stná cunindisá-nsiá inga palabra saa có-ndùdává xí palabra Ì nì xinindisá-nsiá daa. ⁵Doco siquiera, yùhù, davani ndiaá stnáì xì nècuàchì tuxí inì-xi xínduu guá apóstol ndiaha. ⁶Mate vihini mà túha güé` càhàn vií, doco ináhá vâhi ñà-nduá cachí`. Te mii-nsiá ináhá vâha stná-nsià ñà-divi ñà-ndàà nduájàn, vàchi sàni xinìnùu-nsiá nsidaa ñà-nduá sàni quida-nsi.

⁷Doco ¿a tuxí inì-nsia cuàchi nduá ñà-uun-ni nì cachitnùhi xì-nsiá razón ndiaha xí mii-yá? Dècuèndè menos nì ndòì sàhà-ñá cuní` ni ndóo mii-nsiá xì chicá más tnũñuhu. <sup>8</sup>Vàchi na ní sa-ìe jaàn chindéí mii-nsiá, índù nì quixi ñà-nisa itiacuì? Pues divi nùu nèhivì xí-yá ndoo inga ñuu. Ñàyucàndùá, yùhù quidé cuenta na ian nì sahnindàhvì` nècuàchìmà, te có-nduá ducán. ⁹Daaní, después na ní quida manì dìhùn nùì, ni-iin centavu cóni xíquèn nùu-nsiá. Còò; divi ñani-ndà nì quixi ladu Macedonia nì taxi xi ñà-nduá xiñuhí mà. Te cuàhà cuidadu nì saquin vâhi ñà-màsà quídá-nsiá ni-iin gastu sàhì, te nicanicuahàn ducan icúmí quide. ¹⁰Te yùhù cachí` xì-nsiá nacua chindéé Cristu yùhù càhàn ndài, mà nácóí cachì xì nèhivì inicitu ladu Acaya xi-nsia (ñà-có-tníì dìhùn xì-nsiá). Còò, mà cuáhi cadì ni-iin nèhivì nùì cachì ñà-jaàn. <sup>11</sup>Te, índù chuun cachí` ducán? ¿A sàhà-ñá có-cuú inì sàhà-nsiá? Còò, vàchi ináhá Dios ñà-cuú ndisa inì sàhà-nsiá. ¹²Doco

iin-ni icúmî quidé ñà-nduá quide sàhá màsà níhíndèè nèhivì-mà coo cuadú gà-nè, te cachi-nè davani íá stná chuun xi-ne xì chuun xì nsiùhù. ¹³Vàchi cunaha-nsiá, tnùhu nduá cachí-nè ñà-nùu mii-yá nì nihì-né chuun xi-ne. Dandahví uun-ne, te dananí uun-ne nduú-né apóstol xi Cristu. ¹⁴Te mà úhì quida-ne ducán, vèchi stná ñà-malu Satanás, tùha stná-si dama-si mii-sí nanduu-si na iin ángel nchií ndiaha. ¹⁵Ñàyùcàndùá, nècuàchì nchícùn xì-sí, mà úhì stná dama-ne modo xi-ne na iin nèhivì quida-xi iin chuun viì. Doco cunaha-nsiá, icúmí-nè nihì-né (iin castigu) xi-ne nacua ndiá icà-né.

Nansa nì ndoho Pablo sàhá-ñá quidá-né chuun ì xí Jesús

¹⁶Vichi tucutu cachí xì-nsiá: màsà cútúxí inì-nsia iin tè-loco nduí. Doco nú ducán tuxí inì-nsia, dandu ni cuáha-nsia lugar càhàn chií na iin tè-loco; vèchi stná yùhù cudì stná inì cachì nansa ndiaá güè` (nacua quidá dava nèhivì ndé ndoó-nsiá). ¹⁷Doco ñà-nduá cuàhìn cachì xì-nsiá vichi, có-nduá na iin palabra (sahnú) nì nihí nùu Stoho-ndà Señor; cui si na iin palabra loco nduá, vèchi ñà-cuàhìn ndenihi vahi mií nduá. ¹⁸Vèchi sàni xinì, ñà-cuàhà guá nèhivì ndeníhí vaha xi mii-xí sàhá ñà-nduá quidá-né, ñàyùcàndùá yùhù stná cuàhìn quide ducán. ¹⁹Vèchi mii-nsiá, ñà-cuàhà guá ináhá-nsiá, ñàyùcàndùá mà úhì candisá-nsiá càhàn iin tè-loco xì-nsiá. ²⁰Dècuèndè candisá stná-nsiá nú xichúùn nèhivì

mii-nsiá, te ò tnií-né ñà-icúmí-nsiá, te ò dandacú ndee-né nùu-nsiá, te ò cachíchì ini-nè mii-nsiá, te ò caní-né nùu-nsiá; pues nsidaámà candisá-nsiá. ²¹Doco nsiùhù, cuicahnú gà inì-nsia sàhá-nsí, vèchi cóni quidá-nsí xì-nsiá ducán.

Doco nú (jaàn) ndoó guá nèhivì sàhandee inì-xi ndeníhí vaha xi mii-xí, ádi vátùni stná yùhù càhìn sàhá mií ducán. Cuisi cuní` cundaà inì-nsia ñà-na ian càhàn iin tè-loco nduá yohó. ²²Pues cachí nèhivì mà ñà-divi raza hebreu xínduu-ne. Doco yùhù, divi raza mà nduú stnáì. Daaní, nècuàchì ñuu Israel nduú stná-nè cachí-nè; pues divi ducaní stná yùhù. Daaní, cachí stná-nè ñà-Abraham nì sanduu yohòtèhè-né. Pues ni cúnáhá-nè yohòtèhè stnáì nì sanduu nècuàchì-mà.

²³Daaní, cachí-nè ñà-divi Cristu xinúcuáchí-nè nùu-xí. Pues divi ducaní stná yùhù. Doco chicá más chuun xi mii-yá sàni quide nùu mii-né. Mate na càhàn tè-loco càhìn, doco ducán cachí`, más gà nì quide nùu mii-né. Chicá cuàhà nì ñàhni cuií`. Te chicá cuàhà nì sandiadi nùu mii-né. Cuàhà gá xichi sà-ìé` ñà-cuì nì cùí. ²⁴Ùhùn xichi nì casahnì cuií tè-raza Judea yùhù xì chirrión, 39 golpe nì nihí iin iin xichi. ²⁵Te ùni xichi nì ñàhni cuií stnáì xì vara, te iin xichi nì caniyuu-té yùhù sàhá-ñá cuì. Te ùni xichi nì càhà stná barcu ndé cuàhìn, ñàyùcàndùá iin ndui xì iin ñuu nì xique mahì tècuí mar. ²⁶Cuàhà gá sàni xicanui. Dava yùte, ndé cúnànàhí` nì yàhi. Te dava xichi ndiatú tècuìhnà yùhù yàhi. Dècuèndè stná nèhivì raza mií, cuní stná-nè quida quini-ne xì,

mii-né xì stná nècuàchì inga ñuu. Cuàhà gá peligrú yáhi na xicánúí ñuu nahnú, te ò yucù dàná, ò mar. Te peligrú nduú stná na ié` mahì nèhivì dananí uun nchícùn xì mii-yá. ²⁷Cunaha-nsiá, yáha ga ùhì chuun quidé, vèchi cuàhà vida yáhi xicánúí. Cò-quidì, xíhì doco, xíhì tècuí; te nú coámà, quidándéé inì, mate xíhì vixin ñà-còò sícoto vàha xi.

²⁸Pues, ñà-jaàn nduá yáhi, te iá gà más ñà-cónì càchì` xì-nsiá. Daaní, nsiquívì cuàhà gá nacánì stná inì sàhà nèhivì xí Dios ndoó iin iin ñuu. ²⁹Vàchi nú débìl iá anima iin ñani-ndà, dandu stná yùhù, na ian débìl iá stnáì; te nú sàni tùcù iin-ne nì quida nèhivì, dandu stná yùhù ndohó stnáì.

³⁰Ñàyùcàndùá, nú ndisa iá necesidad ndenihi vàha míf, dandu chicá vàha nacani xì-nsiá ñà-cuàhà guá vida yáhi, te dandohámà yùhù.

³¹Cunaha-nsiá, ñà-ndácuisì nduú nsidaa ñà-ndùá cachì` xì-nsiá yohó, te ináhá stná mii-yá ana cahví Stoho-ndà Jesucristu, divi Yuamánì-yá, ansivéhé-yá nicanicuahàn.

³²Na ní sa-ìe ñuu Damasco, iá stná iin gobernador xinúcuáchì nùù rey Aretas yucán, te divi-tè nì dándàcù-te cundiaa soldadu yehè ñuu mà ñà-cùnì-te tnii-tè yùhù.

³³Doco (nì nani) nama ndiadì ñuu mà ndé iá iin ventana tii, te nì sàcùnacaì iin ìcà sìcátè, te nì dānùù nèhivì yùhù (inga ladu), te ducán nì nihí nì càcui nùù gobernador mà.

Nansa nì dācùnì Dios Pablo inàha, te nì xini-nè cuàhà ñà-ndiaha

12 Yùhù ináhì còò ni-inàha nihìndèè-ndà nú ndeníhì

vàha-nda mii-nda, doco cuàhìn quide seguir. Vichi cuàhìn càhìn xì-nsiá sàhà ñà-ndùá dacunì Dios ndohó, vèchi cuàhà gá ñà-ndiaha xinì nèhivì dava xichi. ²Yùhù ináhì iin tiàa xiníndísá-xí Cristu, te sàcuàhàn-ndà iin ùxìn cùmì cuèà nì ndiachi-né dècuèndè ansivi ùnì (chicá dìquì-xí). Cò-ináhì a ní sàhàn-nè yucán xì na iá iquìcùñù-nè, te ò cuisì anima-nè, sólo Dios ináhá. ³⁻⁴Doco yùhù, ináhì nècuàchìmà, te nì ndiachi-né nì sàhàn-nè ndè (iin lugar ndiaha) nani paraíso, mate cò-ináhì a ní ndiachi stná iquìcùñù-nè nì sàhàn, te ò mii-ní anima-nè, cuisì Dios ináhá. Te ndè lugar yucán nì inini-ne palabra yáha ga ndiaha. Doco còò stná permisú cachi-ndà palabra mà xì nèhivì. ⁵⁻⁶Pues iin nècuàchì nì xini ñà-jaàn, vihini taví tnùñuhu xí-né sàhà ñà-jaàn, vèchi màdì tnúhu nduá, te ni màdì palabra cumánì cundua nú ni cachì` ducán nì cùí, (vèchi cunaha-nsiá, yùhù nduú nècuàchìmà). Doco còò, mà càchì` ñà-jaàn. Cuisì nacánì xì-nsiá ñà-ndùí iin nèhivì ùún, te ndohó stnáì, còtó cutuxì ini nèhivì cuàhà gá ndiaí`, mate tàñàha ga cuni-nè nansa ndisa quidé, te ò tàñà`ha ga cunitnùhu-ne nansa ndisa iá modo xi.

⁷Cunaha-nsiá, ñà-ndiaha guá iá ñà-ndùá nì xinì ansivi daa, ñàyùcàndùá nì sàha Dios yùhù iin (ñà-dàndòhò-xí na ian) ihí iin inñu cahnú iqué. Ducán (sàha-ya permisú) quida ñà-malu xí` sàhà-ñá màsà ndénihí vàha güé` míf. ⁸Mate ùnì xichi nì xicàn tàhví nùù-yá áma dácùxíó-yàñà, ⁹doco dohó nì

cachi-yà xí: “Cunaha-ní, vātùni sàà gracia xi nùù-ní. Vàchi nú cuítâ-ní, dandu chicá ndiaha icúmî chindeí mii-ní”, nì cachi-yà. Ñàyùcàndùá, vichi cudî inì nú cuítê, vâchi nú ducán, dandu chicá más icúmî ñihítâhvî` ndudu ìì xí Cristu. <sup>10</sup>Sàhà ñà-jaàn, cudî inì nú còò fuerzî, te ò cánàhá nèhivì xí, te ò yáha ndahví, te ò taxi nèhivì yùhù, te ò yáhi cuàhà vida sàhà mii-yá, vâchi nú (cuàhà gá ndohí), te còò fuerzî, dandu chicá cuàhà icúmî ñihítâhvî` ndudu ìì xí-yá.

**Ndía disàhà-xí nì nacani
guá ini Pablo sàhà nèhivì
xí Dios ñuu Corinto**

¹¹Cunaha-nsiá, na ní ndenihì vâha güé` míí xí palabra jaàn, na iin palabra cachí iin tè-cùmání nì sandua. Doco fuerza nì cachì ducán sàhà ñà-ndùá (cachí) mii-nsiá sàhí. Vâchi mii-nsiá nduú ana ndiá ìcà tavà xí tnùñuhu xí nì cùí. Mate nì cachí-ndà còò ni-ñàhà ndiaí, doco siquierà dava-ni ndiaí` xì nèhivì cachí guá xí-nsiá nduú-né apóstol xi mii-yá. ¹²Vâchi na ní sa-ìe xí-nsiá, cuàhà gá milagru fuerte ñisa quide. Cuàhà gá ñàhà ñà-ndulocó nèhivì nì quide, te cuàhà gá nì quidandee stná inì (na ní xinì cuàhà vida). Ñàyùcàndùá, sàhà nsidaámà vātùni cundaà inì-nsia divi ana nì techuún mii-yá nduí. ¹³Nacua siempre quidé xì nèhivì xí Dios inga ñuu, divi ducán ñisa quida stnáì xì mii-nsiá. Cuisì imindaa ñàhà cóni ndúdává, divi ñà-cóni tníí dihùn xí-nsiá. Te nú cuàchi nduájàn, dandu sacúndâhvî` nùù-nsiá ñà-cuicahnú ini-nsiá sàhí, por favor.

¹⁴Vichi sà-ìe` ñà-sàì ndé ndoó-nsiá inga tu, te vichi cundua ùnì xichi. Doco ni-ñàhà mà cáquin nùù-nsiá, vâchi màdì ñà-icúmí-nsiá nduá cuú inì sàhà-xí, còò; mii-nsiá cuú inì sàhà-xí. Vâchi (nahi dèhi xínduu-nsia, te) có-quidá tocar iin dèhe dacáyà biene ndutahvì yuadíhâ. Còò, yuadíhâ quidá tocar dandútâhvì xì biene xi nùù miá. ¹⁵Ñàyùcàndùá, dispuestu ié` quide ndéni gastu nì cui sàhà ñà-vàha xi anima-nsiá, dècuèndè vida xi cuàha stnáì nú iá necesidad. Doco ñà-ndùá xiní, mate ducán chicá más cuú inì sàhà-nsiá, doco chicá menos cuú ini mii-nsiá sàhí.

¹⁶Dava stná nèhivì, cachí-nè sàhí ñà-ndàà nduá, cóni tníí dihùn xí-nsiá, doco ñà-cuàhà guá maña icúmî, ñàyùcàndùá, inga modo nì sahnindahví` mii-nsiá, cachí-nè. <sup>17</sup>Doco ìa ní sahnindahví` ndise mii-nsiá na ní techuín nèhivì nì sàà nùù-nsiá? (Còò.) Te ìa ní candiaa-nè dihùn xí-nsiá? (Còò.) ¹⁸Nì sacundahví` nùù Tito (ñà-cùhùn-nè) ndé ndoó-nsiá, teayùcàndùá cutnâhâ-né xì inga ñani-ndà nì sàà. Doco ìa ndísá nì sahnindahví-nè mii-nsiá? (Còò.) Amádi iin-ni nì quida stná-nè nahi yùhù, vâchi iin-ni nihnú stná ini-nè nahi yùhù.

¹⁹Vihini tuxí inì-nsia cuisì cáhìn ducán sàhà-ñá ndòò vâha tu-nsi xí-nsiá. Doco còò. Indéhe Dios, ináhá-yâ nansa cachí, te ndácùcahan stnáì Cristu. Cuisì sàhà ñà-nacuàhandee inì mii-nsiá, ñàyùcàndùá tiaí nsidaa ñà-yòhó, ñani màní. ²⁰Doco yúhí` sàhà-nsiá còtò sàì yucán, te mà cùdí gá inì sàhà ñà-ndùá quidá-nsiá, te ò

mii-nsiá, mà ndóo stná inì-nsia sàhí. Ndisa, yúhí` sàhà-nsiá, còtó sàì, te ndoó-nsiá nâá tnahá-nsiá, cúmbidia inì-nsia, dacuídà stnahá inì-nsia, te ò ndeníhí ndiaha gá-nsià mii-nsiá, te ò dandahví tnahá-nsiá, te xítñuhu tnahá-nsiá, te ò cucuádú-nsià, có-xicánúú víi gá-nsià. <sup>21</sup>Ndisa, yúhí`, còtó sàà tui, te ndòo cahin nùù Dios. Nacámí gá inì ñà-vihini cundoo nècuàchì nì quida cuàchi sà-lá quivì, te tàñáha ga naxicocufìn ini-nè sàhà-ñà. Ndisa icúmí coi tnùnsí ini sàhà-né nú tàñáha ga cuu-ne arrepentir sàhà cuàchi nì quida-ne, a sea nì càhàn-nè xì ana cóni nándàhà xì-né, te ò iá viciu xi-ne, te ò ní quida-ne inga ñà-siquini.

Nansa nì cachi Pablo na ní dàxínu-ne carta yohó, cuidadu nì cúndóó-ndá màsà quidá ndevàha-nda, cachí-nè

13 Vichi cunduu ùnì xichi sàì ndé ndoó-nsiá. Te nú sàni sàì, (te quesáhá-ndá ndatnúhú-ndá sàhà ana có-quidá víi), dandu fuerza nduá cundoo ùì ò ùnì testigu, dandu cundaà ini-ndà indù ñà-ndùù ñà-ndácuisì. ²Te vichi iá stná ñà-nduá cuní` cachì xì nsidaa nèhivì nì xida cuàchi antes, te nì cúníní stná nsidaa gá-nsià, vàchi nacua nì cachì na ní sàhìn visita ùì mà, ducán cachí stnâi vichi mate xica ié`; nú ni sàì, mà dácàcui ni-iin nèhivì (xiñuhu conseju). ³Ducán icúmí quide, vàchi xicàn-nsià iin seña cundaà inì-nsia, a ndísá divi Cristu nì sàha xí derechu ñà-càhìn xì-nsiá ducán, á cóó. Cunaha-nsiá, màdì débil iá mii-yá ana dándàcù-xì nùù-ndà, còó; quidá-yá poder

xi-ya nùù-ndà. ⁴Mate na ian débil nì ìa-ya na ní chituu-tèyá nchica cruz, doco vichi, còó. Itiácú-yà vichi sàhà poder xi ndudu ìì xí Dios. Ñàyùcànduá, stná nsiùhù, mate còó stná fuerza xi-nsi nahi Cristu daa, doco sàhà poder xi-ya icúmí-nsí cutiacu gà-nsì ñà-chindee-nsí mii-nsiá.

⁵Nacani vaha inì-nsia, a xiníndísâ ndisa-nsia mii-yá, á cóó. Cundehe váha-nsia anima-nsià. Xiñuhu cuàha-nsia cuenta ñà-ínacáá Jesucristu ini anima-nsià. Doco te nú còó-yá, dandísá, có-ndùú-nsiá nèhivì sàni natùì nùù-yá. ⁶Doco cahnú gá Dios vátùni cundaà inì-nsia sàhà nsiùhù ñà-ndùú-nsí nècuàchì sàni natùì nùù-yá.

⁷Te vichi xicàn tàhvi-nsí nùù-yá sàhà-nsiá ñà-màsà quidá-nsiá ni-iin falta. Doco có-càchí-nsì ducán sàhà ñà-cutuxi ini-nsià vaha ga nsiùhù. Cuisì cuní-nsì quida-nsia ñà-lá víi, mate vihini mà sàà-nsià cundaà vaha inì-nsia ñà-sàni natùì stná-nsì nùù-yá. ⁸Doco nú ñà-ndácuisì nduú palabra chináhá-nsì, dandu mà cúí cadi nèhivì nùá, cuisìá cui quidañuhu-nèà, te dacuítìà-nèà.

⁹Te nsiùhù, mate nduú-nsí nahi nèhivì còó ni-iñàha-xi, doco cudfì ini-nsì sàhámà; cuisìá cuní-nsì ñà-cucumi-nsiá iin fe fuerte. Te iin-ni icúmí-nsí càcàn tàhvi gá-nsì nùù-yá sàhà-nsiá ndè cachì sàà-nsia nduhìì dahuun inì-nsia.

¹⁰Cunaha-nsiá, cuàhìn dasái carta yohó nùù-nsiá na tàñáha ga sàì nàcòtì-nsià, còtó sàì, te icúmí dandacú ndéi nùù-nsiá. Vàchi ñà-ndàà nduá, iá derechu xi sàni nihí nùù Stoho-ndà Señor, doco

cuisì sàhà ñá-nacuàhandee inì mii-nsiá nduájàn, màdì sàhà-ñá quida quini xì-nsiá.

¹¹Vichi, ni yáha vàha nsidaa-nsiá, ñánì. Quida-nsia lucha quida viì-nsiá nicanicuahàn. Te màsà cúhúún inì-nsia. Iin-ni ni cúníhnú stná ini nsidaa-nsiá, te cundoo manì-nsiá, dandu icúmí Dios cutnahá ndisa-ya xì-nsiá. (Ansivéhé-yâ), cuú ini-yà sàhà-ndà, te danácòo dadí ndiaha-yá ini-ndà.

¹²Nacasàhú stnahá víi-nsiá ñà-xínduu-nsia nèhivì ìì xí-yá. ¹³Te nsidaa stná nèhivì xí-yá ndoó yohó, cásàhú stná-nè xì-nsiá.

¹⁴Vichi ni cúcúmí-nsiâ cuàhà gracia xi Stoho-ndà Jesucristu. Te ni sàà stná-nsià cundaà inì-nsia ñà-cuàhà guá cuú ini Yua-nda Dios sàhà-ndà. Te nicanicuahàn ni cútnáhâ stná Espíritu ìì xí-yá xì nsidaa-nsiá. Amén.